

UJ KELET

Ujkelet Centralb
f Mitteleuropa
R. L. I. N. W. 18.
Erichstr. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Ami igazán luxus

Háromsoros hír, szófukar, sürgönyfogalmazásu: a városok elejtik a luxusadó-tervezetet. Csak egyfajta luxusadó lesz, az állami. De az is lényegesen enyhébb, mint ahogy a gazdasági élet kizömesterei érdekteligen higondolták. Nekünk, akik mindig vehemens ellenzők voltunk a képtelennél-képtelenebb adóknak, akik csak alig pár napja, hogy „Adó és pótdadó” című cikkünkben megbélyegeztük a törekvést, amellyel a város vagy az állam a közönség válság okozta bajait súlyosbítja, teljes elégtétel ez a visszavonulás. Ha olyan kicsinyek és jelentéktelenek volnának is az adók ma, mint voltak a háboru előtt, akkor sem bírnánk el az új-meg-új adóötleteket. Az erős Gullivert is meglehet kötözni ezer cérnaszállal, nemhogy az elgyengült óriást. Ez a luxusadó pedig nem egyéb, mint ezer cérnaszál, amelytől mozdulni sem lehet. Kétségtelen, hogy vannak luxuscikkek és kétségtelen, hogy a háboru utáni kor más erkölcsöket ir elő, miut az azelőtti. Aki fényűző életmódot él, aki játssza az arisztokratát, akár született arisztokrata, akár parvenü, fizesse meg ezt a kedvtelését s rójja le adóban. Akinek van pénze és van szíve húzza, hogy száz leles havannákat szívjon, azt senki se szánja, ha akár újabb száz leit kell fizetnie minden rágyújtásért. És aki luxusaútót vásárol, hogy passziózzon, adja meg az arát. De ne tovább! Nem minden szivar luxus és nem minden autó fényűzés. És nem fényűzés, ha az ember kemény gallert visel, vagy manzsettát, ha néhanapján frakkot kell öltenie, ha vendéglőben étkezik, ha nem kap másutt lakást, mint a szállodában, vagy ha azért lakik szállodában, mert üzleti ügyei a városba szölitják, ahol költsékezní kénytelen.

A sajtó és az illetékes kereskedelmi és iparkamarák nem hiába intéztek tehát attakot a luxus-javaslat ellen, végreis retirálnia kellett. De ha azt állítjuk, hogy a visszavonulást főképen a közönség rohama okozta, tulozunk. Valamelyest odalent is belátták, hogy a luxusadó, ugy ahogy van, képtelenség, ezt a beátást csak sietette a felzudulás. De lényegesen más okai is vannak. Franciaország és Anglia zer olyan cikket vet a román piacokra, amelyet itt luxuscikkeknek minősítenek. Nem mintha valóban az volna, bár van közte nem egy, ami fényűzésesamba megy. Ezzel a luxusadóval nagyon megnéhezítették az angol és francia cikkek beözönlését. Ami csaknem barátságtalan tény a két elsőranguan jóindulatu állammal szemben. Nem gyanítjuk rosszul, ha azt hisszük, hogy a takarodót az angol-francia érdekek fuvatták meg s a városok azért nem kapcsolódhatnak bele az állam luxusadó-akciójába, mert ezzel megbénítanák a kitünő szövetségesek itteni piacait. Hasonló eset a román buza exportjának esete: Két nagy ország verseng a buzankért: Olaszország és Franciaország. Olaszország a vételáron tul, készpénzzel, Franciaország csak kölcsönnel rekompenzál. A félhivatalos kommentátor a francia ajánlatot támogatja, mondván, ha frankkölesönt kapunk, ez megjavítja a valutánkat. Nem logikusabb-e, hogy a lira, amelyet készpénzben kapunk, inkább megjavítja a valutánkat, mint az a frank, amivel csak szaporítjuk eddigi adósságainkat.

Románia házával tartozik az antantnak és főként Franciaországnak, ce ennek a hálának nem szabad fényűzés-számba mennie. Mert amit ez a politika művel, már-már fényűzés. Parisban soha sincsenek tekintettel a román lojalitásra, akkor züllesztük a román valutát,

amikor épen érdekük. Egy országnak sohasem szabad érzelmi politikát folytatnia. Gazdasági téren, ha kell, az ellenséggel is szövetséget kell kötni, mert más a háborus politika és más a békés. Más a katonai szövetség, és más a gazdasági. Alapjában véve örvedetes, ha a luxusadót elejtik, örvedetes, bá nerről érkeznek is a motiváló okok. De a motivumot tovább kell vezetni és azt kell mondani: én, Románia, csak a magam jóvöltát nézem, csak a magam érdekeit, csak az ország és a nép hasznát, én tehát csak ott vásárolok, ahol jól bínnak velem. Az, aki a valutámat mestersé-

gesen leszoritja, csakhogy annál drágábban tudja rámsózni luxuscikkeit, azzal akármilyen jó barátságban voltam, nem maradok üzleti összeköttetésben. Nem jelenti ez a szakítást, erről szó sincs. Jelenti ellenben azt, hogy az országnak tüntetnie kell az erejével. Tüntetnie kell az akaratával. Mindaddig: amig belátja az Ellenség, hogy jobb, ha barátjául szegődik és a barátja, hogy jobb, ha nem válik ellenséggé. Az ilyen megbecsülés százszorta több hasznot hajt, mint a hizalkedő lojalitás. Máról-holnapra megjavul a tekintélyünk, erősödik a valutánk és szilárdul a hitelünk.

Közeledés Amerika és Japán között

A londoni japán nagykövet nyilatkozata — Japán szövetséget köt Kinával

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, június 24. A keleti problémában fordulat állott be. A szövetségesek biztosra vették, hogy a görög kormány örömmel fogadja a közvetítést, ehelyett azonban az történt, — ha hinni lehet az athéni lapok informáltóságának, — hogy a görög kormány válaszában visszautasította a szövetségesek demarsát.

A görög válasz nem érkezett még meg Párisba, de mint az athéni lapok írják, holnap már elküldik. A válaszigyékben Görögország elutasító magatartását jelölend, hogy Szmirnához ragaszkodik,

Szmirnát és vidékét minden körülmények között megtartja,

arról semmiesetre sem mond le. Ez egyet jelent azzal, hogy a görögök tovább akarnak küzdeni, bár most már az angol segítségre se számíthatnak. Lehet, hogy a görög kormány taktikázik, lehet, hogy visszautasításával csak engedményeket akar kicsikarni, azonban bizonyos, hogy a háborut külső segítség nélkül nem tudja továbbvinni.

Lord Chamberlain nyilatkozott Anglia keleti terveiről. Kijelentette, hogy

Anglia békét akar teremteni a közeli Keleten,

ezért küldötte el szövetségesével együtt jegyzékét a görög kormányhoz. Ha Görögország a jegyzékben foglalt feltételeket nem fogadja el, az antant minden támogatását megvonja tőle. Nemcsak katonai segítségre, de pénzügyi és gazdasági támogatásra se számíthat. Más a helyzet, ha Görögország hozzájárul a szövetségesek feltételeihez. Ebben az esetben

Törökországot az antant kényszeríteni fogja,

hogy a szövetségesek feltételei alapján kösse meg Görögországgal a békét. Ha Törökország szépszerével nem hajlandó a békére, a szövetségesek katonai beavatkozástól sem riadnak vissza.

A görög sajtó, hogy a szövetségesekben szimpátiát keltsen Görögország iránt, azt hirszteli, hogy Anatóliában és Angorában nagy német agitáció folyik. A lapok azt is írják, hogy az agitáció miatt az antant már tiltakozó jegyzéket is küldött Berlinbe. A görög lapoknak ezt a híret már csak azért is kétkedéssel kell fogadni, mert eddig szó sem volt arról, hogy a németek Keletre vetették magukat.

Kemal serege továbbra is elröenyomul

és elfoglalta Oivril városát.

Churchill ismét nagyobb beszédben ismertette Anglia keleti politikáját. Beszédében különösen az indiai kérdést és a Japánnal való

szövetséget vitatta meg részletesen. Leszögezté a legújabb angol álláspontot: India politika szabadsága elé nem szabad akadályokat gördíteni. Curzon lord hasonlóképen nyilatkozott. A Japánnal való szövetséggel kapcsolatban kijelentette mind a két államférfiu.

Amerikát nem lehet többé mellőzni

a világ ügyeinek intézésénél. Amerika eddig nem csupán azért tartózkodott az európai népek ügyeinek megvitatásáról, mert elégedetlen azzal, ami Európában történik, hanem azért is, mert minden figyelmét Keletre kellett irányítani. Japán és Amerika között vannak bizonyos ellentétek, amelyeket azonban okossággal, megértéssel meg lehet szüntetni. Anglia feladatának tekintti, hogy

Amerika és Japán között megteremtse a politikai harmoniát.

Ez nemcsak e két államnak az érdeke, érdeke a világ békéjének és konszolidációjának is, mert Amerika és Japán fegyverkezése, főleg a vizen, magával ragadja az európai államokat.

Japánban most már meg van a hajlandóság arra, hogy közeledjék Amerikához. A londoni japán nagykövet épen most nyilatkozott Japán politikájáról. Nyilatkozatában hangsúlyozza, hogy

Japán hajlandó barátságot kötni az Egyesült-Államokkal

Azt hiszi, e a barátság mind a két államra hasznos lesz, nemcsak politikai, de gazdasági szempontból is. Japán attól sem zárkózik el, hogy Kinával szövetségre lépjen.

Dr. Wirth kancellár most számolt be Németország eddigi teljesítményéről. Németország eszerint eddig hatmilliárd márkát fizetett hadikárpótlás fejében, az összeg jórészt készpénzben. A kártérítési összeget az antant

százharminékétfélmillióra redukálta.

Felsőszilézia kérdésében nem történt egyelőre semmi újabb. A hadsereg leszerelését a kormány szintén keresztülviszi, a berlini gárdeezredek már lefgyverezték, ezeket az alakulatokat még Kapp idejében állították fel. A német kormányt e csapatok leszerelésére Nollet tábornok felszólítása készítette.

Alig simult el Lengyelországban a kormányválság, már ismét

bomlóban van a lengyel kormány.

A lengyel pénzügyminiszter lemondását követte Novodvorski igazságügyminiszter lemondása is. Vitos miniszterelnök mindent elkövet, hogy a két lemondott minisztert a lemondás visszavonására késztesse, mert ha lemondásukhoz ragaszkodnak, felborul ismét az egész kormány.

Szakadás?

A cikk szerzője erről az aktuális kérdéssel teljesen egyéni felfogását mondja el. A kérdés annyira fontos és napirenden lévő, hogy vele magunk is részletesen foglalkozni kívánunk és szívesen vesszünk bárki részéről minden komoly hozzászólást.

Ugy halljuk, hogy a kolozsvári Kádár-utcai imaházegyesületben csoportosult chaszidim elszakadnak az ort. hitközségtől. Halljuk, hogy külön hitközséget alkotnak, hogy velük együtt az „előkelők” egy része is kiválik. A szakadás réme végigborzongatja a híveket és folynak a titkos és nem titkos konventikulumok annak megállítására. Hemzseg a levegőben a sok paktumterv a „Solem” szent nevében. Hasztalan kísérlet, hiábavaló erőlködés. Ennek meg kell történnie. És az én egyéni véleményem szerint jobb, ha ez bekövetkezik egy becsületes és nyílt álláspont leszögezése rendjén, mint erkölcstelen megalkuvás után. Az okok, melyek a differenciálódást előidézték, sokkal mélyebben rejlenek, semhogy azokat egy-egy koncilians kijelentéssel, kétes értékű koncessziókkal eliminalhatnók.

Két áramlat küzd egymással, a cionizmus és a chaszidizmus. Mindkét áramlat erős nemzeti irányú. A chaszidim eszmekörét a vallás uralja, ez abszorbeálja a nacionalizmust is, a cionistáknak pedig éppen fordítva, a vallás is nacionalista jelenség. Ime a mély űr — elméletben. E diversio legmesszebbmenő konzekvenciái jelentkeznek azután a gyakorlatban is. És kellett, hogy szakadásra vezessenek. Közvetlen előidézője egy földszív tül a tengeren: Zsidóország. A cionisták a zsidóság minden erejét, minden intézményét ennek szolgálatába öhajítják állítani. A chaszidim pedig... hát ők megismélik azt a szerepet, mit elődeik minden honalapításkor végigjátszottak.

Három és félszer évvel ezelőtt történt. Rabszolgaság idején. Egy zsidó vált ki. Nem az akkori értelemben vett chaszidim légtéréből. Tán inkább egy asszimilációs környezetből. Nacionalista volt. Nagyon szerette fáját. Sőt embert is űlt, mikor fajtestvérét bántalmazták. Megszökött. Midjanita nőt vett feleségül. És töprengött fajának sorsa felett. És az Eszme megnyilvánult neki. Lángolóan és égően. Mózes volt. És Jisraél fiai kivonultak Micrajimból, hogy hazát alapítsanak. Velük volt az Igazság: Isten jóakarata. És Jisraél fiai látták és tapasztalták ezt, valahányszor arra szükségük volt. És mégis ujjtan felhangzott az elégedetlenek lázongása: Jobb volt Micrajimban a husos fazék mellett. Kik voltak ezek?

Bizonyára nem a téglavetők. Nem azok akiket a rabszolgasor senyvesztett. Hanem az előkelők, a gazdagok, kik fajtestvéreinknek nyomorát csak látták, ők maguk pedig jól éltek, akik úgy vélték, hogy zsidó kötelességüknek eleget tesznek, ha imádkoznak és jótékonykodnak. Hát ezeknek a csodák sem hozták meg azt a megszökött kényelmet, hogy ne kelljen nekik dolgozni, küzdeni, pusztában vándorolni és nélkülözni. És ők, az előkelők, a gazdagok voltak egyben a chaszidim. A vallás órei, letéteményesei. Belőlük rekrutálódtak az a küldöttség, mely hivatva volt az új hazát kikémleni. Referáltak tapasztalataikról: hogy bizony ez kemény dió. Várak vannak és benne erős népek. És fellázadtak Korách és társai. A gazdagok és előkelők: az akkori chaszidim. Eredmény: kitolták a honfoglalást negyven évvel.

A honfoglalás nagyművét pedig Józua vezérlete alatt rengeteg harc, veszteség, munka és nélkülözések között fejezték be.

Egy évezred pergett le. Egy dekrétum visszaadta a kiülőzöttek hazáját, nem kellett azt ismét harc árán meghódítani. Megindult másodízben is — Zerubabel és Jesua vezérlete alatt — a honalapítók serege, kik voltak ők? Kiseberek, munkáskezek. Az előkelők, a vallás szent papjai — az akkori chaszidim — pedig visszamaradtak Babiloniában. Husz évi gondolkodási idő kellett neki, míg Ezra alatt ők is kivették részüket az építés munkájából.

A honfoglalás nagy művét pedig sok munka mellett úgy hajtották végre, hogy egyik kezében kalapács volt, a másikkban fegyver, kicsinyes támadások kivédésére.

Ujabb két évezred suhant el. És most itt vagyunk a harmadik — hittől hiaszúk utolsó, mert örök tartó — honalapítás küszöbén. És ugyancsak egy dekrétum adja vissza nekünk az ősi hont. És visszaadja úgy, hogy nem kell érte harcolnunk, hogy nem is kell azt kivédnünk: mindkét kezünkben kalapácsot foghatunk. Csak haza kell mennünk. Csak ott kell dolgoznunk. Avagy itt, de érte kell munkálkodnunk, áldoznunk. És ismét felbukkanak a valóságban előkelők, hitben gazdagok: a chaszidim. Nekik nem kell Erac Jiszrael. Avagy nem így kell nekik. Hanem? Hát úgy, ahogy két évezredes galuthban a szerte-csapongó fantázia azt kirajzolta: midőn az emberek mind bünbeesnek, avagy mind erényesekké válnak, meg fog jelenni Dávid sarjadéka, a Messiás és beletu a sofárba. Feltámadnak a halottak és az Igéret földje lábunk alá csuszik. Ugyebár ez nagyon szép? S ami fő, felette kényelmes. Nem kell hozzá harc, fegyver, de még kalapács se kell. Egyik kézben sem. Készen vár minden. Így nem veszélyes. Pénzbe sem kerül. Legfeljebb imádkozni kell.

Már pedig, ha Ábrahám ősapánk Igéret földjét Mózes és Józua nem tudta csupán a nép imáival megszerzeni, ha Jirmijahu jóslata nem tette feleslegessé Zerubabel és Nechemja számára a nagy és erős munkát: úgy bizonyára mi sem leszünk másképp evvel a feladattal. És ha e nagyok alatt a vallásosság nem valami sziklaszilárd volta nem volt döntő akadály, úgy mi sem busulunk azon, ha nem éppen chaszid gondolkodásuk állanak a nagy munka élén. Ami pedig az isteni akarat bizonyosságát mindenkoron megnyilvánult csodajeleket illeti, hát nem csoda-e, hogy írtózatot két évezred után itt áll és él a zsidóság addig még sohasem létezett 15 milliónyi számban? Nem csoda-e, hogy a két évezred pusztító viharjai után feltűnik egy Herzl-idea? Hogy alig 23 év után ez San-Remóhoz vezet? És ha Kóres dekrétumát szentírásunk „Isteni sugallatra” vezető vissza, mi másnak tekintjük a sanremói határozatot? Ha Zerubabel, Ezra, Nechemja nagy építőmestereinket szenteknek tartjuk, nem ugyanazok Herbert Samuel, Weizmann, Rothschild, Einstein stb. nagyjaink.

De minek is argumentálunk! Mi őket meggyőzni nem fogjuk. Fanatizmusuk nem tűri az érveket, igazságokat. Hiszen Mózes sem volt elég tekintély elődeik előtt. És ha égi szózat zengene igazunkat, odavágnának: Én masgichin bőbath kól! Az sem mérvadó! De megnyugtathatjuk önmagunkat. Ősi módszer szerint megállapíthatunk binjan av alapján ezt a tételt:

Ha az ellenlábaskodók első negyven éves késedelmet ezer év után husz évre szállítottak le, úgy bizonyára ujabb kétezer év letelte után ez a passzivitás öt évre fog leolvadni. Mi várjuk őket, Addig pedig mint őseink egykoron, arnyedetlenül dolgozunk. Dr. Pollák Sándor.

Dolgozni fognak az angol bányászok

London, június 24. (Damian.) A bányászok konferenciája holnap kezdődik. Minden remény megvan rá, hogy a munkások a munkát felveszik.

Ruszinszko autonómiája

Budapest, jun. 22. (Damian.) A népszövetség tanácsa felszólította a csehszlovák kormányt, tegyen előterjesztést Ruszinszko autonómiájának kiépítésére és a békeszerződés értelmében, a népszavazás megtartására. A magyar és csehszlovák kormányok között Ruszinszko-ra vonatkozólag hamarosan megindulnak a tárgyalások.

Minden egyes megye legalább egy delegátust küldjön a kongresszusra! Minden zsidó fizesse be a sékelét!

Charkov

Szenvedélyes, tomboló viharok közepette zárta be Theodor Herzl a hatodik cionista világkongresszust és csak a delegátusok kedélyére tudott pillanatnyilag hatni az a szívetmarkoló, ünnepélyes eskü, amellyel Herzl a kongresszus tanácskozásait lezárta: „Ha elfeledlek téged Jerusálám, száradjon el a jobb karom...” A zsidó néptömeget azonban csak most kezdette mélyebben foglalkoztatni az Uganda ajánlat és az a tudat, hogy a kongresszus terepszemléző expedíciót küldött ki az ugandai viszonyok tanulmányozására, a végső korbácsolta a Palesztina-gondolatát féltő széles néprétegek lelkét. Különösen Oroszországban, ahol számszerint is a legnagyobb zsidó tömegek laktak és ahol legmélyebb gyökeret eresztett a cionizmus, tárgyalták elkéseregetten népgyűléseken és lapok hasábjain az Uganda-kérdést.

Pedig akkor már nem is volt olyan veszedelmes a helyzet. Mikor az angol kormány látta, hogy a hatodik kongresszuson milyen viharos ellentmondást és elkésereget hangulatot váltott ki az Uganda-kérdés, ajánlatát hivatalosan visszavonta. Csak Herzl politikai zsenialitása tudta elérni azt, hogy az ajánlat visszavonása után az angol kormány más formában bár, de mégis és továbbra is fölajánlotta Ugandát autonóm zsidó telepítések céljára. De Uzsiskinnak, a régi Chovevé cionistának megkezdett agitációját ez nem korlátozta és eredményeket annál könnyebben tudott elérni, minthogy Oroszország egész zsidósága, talán egyes személyek kivételével mind Cionistionista volt és törhetetlenül ragaszkodtak Palesztinához. Ez a szakadatlan agitáció végre odáig érlelte a helyzetet, hogy Oroszország cionistái Uzsiskin vezetésével mellett külön konferenciára gyűltek össze. Ez a nevezetes emlékü charkovi konferencia (Charkov városában tartották meg 1903. októberében).

A charkovi konferencia, melyen a cionista világszervezet ügyvezetőségének (a nagy A. C.) több tagja is részt vett, élesen kikelt Uganda gondolata ellen és éleve tiltakozott minden ellen, ami Palesztinát háttérbe szoríthatná. Valóságos bizalmatlansági határozatokat hoztak a vezetőség ellen és egyik határozatában azt a követelést állították föl, hogy Herzl írásos nyilatkozatot adjon arról, hogy változatlanul a baseli program alapján áll. („A cionizmus célja, hogy a zsidó nép számára közjogiilag biztosított otthonot szerezzen Palesztinában.”) Azonban éppen ez a tulheves agitáció, mely észrevétel nélkül Theodor Herzl személye ellen való bizalmatlanság jellegét kezdte magára öltetni, mentette meg a cionista mozgalmat a nyílt pártszakadástól. Theodor Herzl ragyogó egyénisége olyan érinthetetlenül magas piedesztálon állott a zsidó nép szívében, olyan rajongó szeretettel vették körül ezt a csodálatos embert, aki hallatlan energiákat, vagyon és egészséget áldozott a zsidó nemzeti ügyért, hogy még a legelkeseredtebb Cionistionisták is tiltakoztak annak gondolata ellen, hogy Herzl személye ellen a bizalmatlanságnak, még csak halovány látzata is fölmerüljön.

A charkovi konferencia határozatait Uzsiskin vezetésével külön küldöttség hozta el Herzlhez. Herzl máltósággteljesen utasította vissza azt a gondolatot, hogy írásos kötelezvényt adjon arról, amit a hatodik kongresszuson szavakban és fogadalomszerűen nyilatkozott ki: hogy tekintet nélkül az Uganda-expedíció eredményeire, mint végcélhoz, törhetetlenül ragaszkodik Palesztinához. De a nagy vitát csak 1914-ben sikerült ideig-óráig nyugvópontonra hozni, mikor is Herzl a nagy A. C. ülésén újra megnyugtató kijelentést tett és ezzel legálább is egyelőre eloszlatta az oroszországi cionisták aggodalmait.

Közben az Uganda-expedíció ellindult szemleutjára és ezzel egyidejűleg megindult a páratlanul heves agitáció, a legközelebbi világkongresszus képviselőválasztásaira. Mert a hetedik cionista világkongresszus volt hivatva véglegesen tisztázni a cionizmus politikai irányát.

Dr. Binéd Mózes.

Argetoianu a kormány lemondását sürgeti

Nincs engedmény az agrárreform terén
— Községi választójogot kapnak a nők

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az agrárreform kérdése, anélkül, hogy ezt az illetékeseknek külön ki is kellene jelenteniük, kormánykérdés. Kiténik ez abból is, hogy a kormány tagjai milyen idegesen reagálnak a javaslat részletes tárgyalásán felhozott kifogásokra és pártjuk tagjait figyelmeztetik minduntalan arra, hogy amennyiben a javaslat lényegbevágó módosítás nélkül nem megy keresztül, úgy a kormány lemondása és az új választások kiírása elkerülhetetlen. Ezzel a fenyegetéssel sikerült a harmadik pont körül támadt kavargást is lecsillapítani és a kormány leszavazását visszacsinálni. Az „Adeverul” értesülése szerint Averescu tábornok a következőket hozta a többségi képviselők tudomására:

A kormány álláspontja

A jelenlegi parlament kötelessége, hogy az agrárreformot tető alá vigye abban a formában, ahogyan azt Garoflied kidolgozta. Nincs módjában tehát mást, mint legfeljebb másodrendű engedményeket tenni. Nem engedhet a kisajátítandó földek ára tekintetében, amelyet tudvalevőleg az 1916. évi bér negyvenszeresében állapítottak meg. Ha ezt a többség nem veszi így tudomásul, úgy a kormány kénytelen lemondani.

Argetoianu belügyminiszter, aki a miniszterelnök legbizalmasabb tanácsadója, mint igen fejlett politikai érzékkel bír és rutinizott politikus, jól látja, hogy a Garoflied-féle javaslat jelenlegi formájában nem lesz keresztülvihető, hacsak óriási botrányok árán nem. Ha a főbb rendelkezéseket vita tárgyává teszik, szerinte a kormánynak le kell mondania még esetleges botrány kitörése előtt, nehogy a kormány bukásával magának a néppártinak választási esélyeit is tönkretegyék. Averescu ezzel szemben azt a kijelentést tette, hogy amennyiben a többség balzárnya az ellenzékkel szövetségre más kisajátítási árt szavazna meg, úgy ő azt a törvényt egyszerűen nem terjeszti szentesítésre a király elé.

Azt az ellenvetést, hogy az agrárkérdés ilyen megoldása elégedetlenséget fog kelteni az országban. Averescu azzal szerelte le, hogy az agrárreform megszavazása után javasolni fogja a parlament feloszlását és új választások kiírását alkotmányozó nemzetgyűlésre, amelynek feladata lesz azután a kisajátítás kiszélesítése az 1917. évi alkotmányos törvényben megállapított kétféle hektár határon belül.

A kamara és a szenátus tegnapi üléséről alábbi tudósításunk számol be:

A kamara ülése

A kamara mai ülésének elején a fegyelmi bizottság beterjesztette javaslatát, mely szerint Mihalech két napra tiltás alá kerül. A szavazásnál 88 szavazatot esett a kizárás mellett, 87 ellene. Ennélfogva a szavazást semminek nyilvánították és holnap megismétlik.

Dunareanu szocialista a vacaresti börtönben lévő foglyok bánásmódja miatt panaszkodik és parlamenti vizsgálatot követel.

Gherman Partea a beszarábiai vasutak rossz helyzetét teszi szóvá.

Valeanu tábornok közlekedésügyi miniszter: Ha azt hiszi, hogy interpellációjával árt a kormánynak, nagyon csalódik. Ép azzal erősíti a kormányt, ha őn interpellál ellene.

Csiszer a bányamunkások rossz helyzete miatt interpellál és orvoslást kíván.

Ezután folytatták a pénzügyi reform tárgyalását. Elfogadták a módosítást, hogy a nyomdák adóját 10% ra szállítják le azzal a feltétellel, hogy a lapok és nyomtatványok ráát is leszállítják. A nyugdíjasokat Titulescu hozzájárulásával mentesítik az adó alól.

Antonescu igazságügyminiszter benyújtja a fogházbüntetések felfüggesztéséről, a feltételes szabaddíjrahelyezéséről szóló törvényjavaslatot, továbbá javaslatot arról, hogy a járásbírók 10 ezer leiig terjedő pörök tárgyalhassanak.

Az éjjeli ülés feltizkor kezdődött. Folytatták a pénzügyi vitát. A 37. szakasznál az

ellenzék kéri a létminimum felemelését, amit Titulescu ellenez, mivel a munkások és alkalmazottak adója amúgy is csekély. Az újságírókat és írókat kivéve a szakasz rendelkezési alól, mert igen rosszul fizetik munkájukat, állapította meg a miniszter.

Módosítás nélkül megszavazzák a 38-55. szakaszokat. Az 56. §-nál Cocea újból indítványozza, hogy a királyi vagyont ne mentesítsék az adó alól.

Jorga azt hiszi, hogy jó, ha visszaemlékszünk arra, hogy egyedül a királyi civilistat nem emelték a valuta nagymérvű értéktelenedése dacára. Nem szabad a parlamentben a király ellen támadást intézni, annál kevésbé, mert királyunk jövedelmének legnagyobb része jótékony uton visszakerül a nemzethez. (Taps.) Cocea indítványát elvetik.

Kötelessé községi választójog a nőkre is

A szenátus ülésén Tanasescu súlyos vádakat emel Hanes tanár, parasztpárti képviselő ellen, aki mint a Helena-leányiskola vizsgabizottságának elnöke a növendékekkel szemben hivatali állását csábításra használta fel. A szenátus az interpelláció kifejtésére megszavazza a sürgőséget.

Ezután hosszas vita után elfogadják Pacurariu javaslatát, mely szerint egy a férfiak, mint a nőkre a kötelessé választójogot iktatják törvénybe. Argetoianu a kormány nevében elfogadja ezt a javaslatot. A szenátus tagjai a kérdésben két pártba oszlottak, heves vita, nagy zaj keletkezett, úgy hogy az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni. Megnyitás után Toma Radulescu javasolja, hogy a nőknek ne adják meg a szavazati jogot. A javaslatot 52 szavazattal 47 ellen elvetik. Elfogadják tehát a kötelessé községi választójogot a nőkre is, kivéve a prostituáltakat és idegeneket.

A francia szenátus sürgősen ratifikálja a trianoni békeszerződést

Páris, június 24. (Damian.) A nagykövete konferenciája Jules Cambon elnöke alatt ma a trianoni békeszerződés életbeléptetésével foglalkozott. A francia szenátus külügyi bizottságában Briand miniszterelnök tegnap kérte, hogy a szenátusban a trianoni békeszerződés ratifikálását sürgősen intézzék el. Reynolds a trianoni békeszerződés előadója, a szenátus külügyi bizottságában indítványozni fogja a békeszerződést még a nyári szünet előtt léptessék életbe. Reynolds azon az állásponton van, hogy a határokat csak az utódállamok kölcsönös meg egyezése alapján lehet megváltoztatni. Crupi volt külügyminisztert a kisebbségek védelméről szóló szerződés előadója választották.

A román-csehszlovák katonai egyezmény

Prága, június 25. (RTL.) A román katonai bizottság Cristescu ezredes vezetésével Prágába utazott a román-csehszlovák katonai egyezmény megkötésére.

Vihar az olasz kamarában

Róma, június 22. (Damian.) A kamara mai ülésén egy szocialista képviselő a fasztrádk működésével foglalkozott. Viharos jelenet támadt. A fasztrádk és a kommunisták a terem közepén egymásra rohantak és dulakodni kezdtek. Az elnök az ülést kénytelen volt félbeszakítani.

Nézzétek ukrániai testvéreitek sorsát! Gondoljatok magatokra, gondoljatok gyermekeitekre! Hozzatok meg minden áldozatot akkor, amikor kéri, s nem akkor, amikor már esetleg késő lesz. Tegyétek magatokévá a Keren Hajjeszód ügyét!

Hány éves legyen az apa?

— A „Times” vezércikke. —

Roosevelt volt amerikai elnök halála előtt egy előadásán különböző társadalmi kérdéssel foglalkozott. Többek között azt a tanácsot adta, hogy a férfiak igyekezzenek korán házasodni és alapítsanak minél nagyobb családot. Az amerikai és angol sajtóban Roosevelt megállapításai sok vitára adtak alkalmat. Voltak olyanok, akik helyeselték Rooseveltnek, de sokan ellene foglaltak állást. A „Times” című nagy angol lap vezércikkét szentel ennek a kérdésnek és többek között ezt írja: Igy Casepr Redfield amerikai statisztikus is hevesen kikel Roosevelt ellen. A tudós statisztikus ugyanis kutatásokat végzett ezen a téren és 571 kiváló ember származását vizsgálta meg. Abból indul ki, hogy az apák szellemi képességeit, élettapasztalatait és szerzett tudásukat is átöröklik a gyermekek és képzettebb, többet tapasztalt emberek gyermekei fejlettebb agyvelővel jönnek a világra. Ilyenformán tanácsosabbnak tartja, ha a férfiak később házasodnak, amikor más előrehaladott szellemi képesség és szélesebb körű élettapasztalatok fölött rendelkeznek, mert akkor gyermekeik már kedvező hajlamossággal születnek.

Fiatal apák — úgy mond Redfield — létrehozhatnak dijbirkózókat, de az emberiségnek nem erős fizikumra és fejlett izmokra, hanem kiváló agyvelőkre van szüksége. A statisztik szerint — érvel tovább az amerikai statisztikus — kiváló férfiak és nők rendszerint középkorú, vagy idősebb apák gyermekei, vagy nagy családok késő sarjai. Szerinte a korai házasság a faj szellemi elkorcsosulását jelenti. Az egy, vagy több gyermekrendszerhez pedig azt jegyzi meg Redfield, hogy kutatásai arról győzték meg, hogy az elsőszülött kevésbé eszes, mint többi testvére. Ezért a többgyermekrendszer hiva, hogy a második, vagy harmadik gyermekben átöröklődhesenek a szülők jótulajdonosságai, amelyek különben elvesznének az utókor számára.

Természetes, hogy ez a megfontolás tulságosan könyvívű, hiszen bár az emberiségnek valóban főleg fejlett agyvelőkre van szüksége, kétségtelen, hogy az erős izmok és fejlett fizikum is kellek az emberi haladásnak. Amit pedig az átöröklésről mond, ugyancsak egy oldalú beállítás, mert hiszen a szülőknek rossz tulajdonosságai is ugyanolyan mértékben öröklődnek át, mint a jók, ami pedig igazán nem lehet kívánatos.

A „Times” a kétségkívül nagy fontosságú kérdésben a két álláspont között egy harmadikat képvisel. A vezércikkirő kijelenti, hogy maga is kutatott ebben az irányban, de nagyon keves eredménnyel. Részben azért, mert a nagy emberek szüleinek életkorát igen sokszor az életrajzírók sem tudták megállapítani, másrészt mert nincsen alap, amelyet igénybe lehetne venni a kiválóság megállapításánál. Cuvier, Franklin Benjamin, Gladstone, Humboldt, lord Kitchener, Wagner és még sok más kiválóság 40 éven felüli apák gyermekei — írja a Times, — ezzel szemben megállapítható, hogy Browning, Darwin, Disraeli, Goethe, Warren Hastings, Maculay, Napoleon, Nelson és Tolstoj apái 40 éven alóliak voltak. Nem valószínű tehát, hogy a további kutatás bármely irányban döntő eredményeket produkálna.

Bizzuk a kérdés megoldását — fejezi be a vitát a Times vezércikkirőja — a természetre és ne akarjuk eldönteni előre kidolgozott törvényekkel. Mesterséges embertenyésztés lenne az egész és semmi más. Az életfeltételeket és a társadalom hibáit javítsuk meg mi, emberek, a többi pedig ezután is legyen a természet feladata.

— Weizmann, Naiditsch és Ussischkin a clewelandi konferencia eredményeiről. Newyorkból jelentik: A Jewish Correspondence Bureau hivatalos nyilatkozatot kapott Weizmann, Ussischkin és Naiditschtől a clewelandi konferencia eredményéről. Dr. Weizmann ezt mondotta: „A konferencia aláhúzta a cionista alapelveket. Amerikai ellenfeleink is, amennyiben jó cionisták, közre fognak működni a Palesztina munkában.” Ussischkin ezeket mondotta: „A clewelandi konferencia az amerikai, európai és palesztinai cionisták között egységet teremtett. Megszilárdította a zsidó tömegek hitét saját erejükben és az amerikai zsidóságban Palesztina ujjáépítése ügyében a felelősség tudatát ébresztette fel.” Naiditsch ezeket mondotta: „A konferencia a Keren Hajjeszód teljes sikerét biztosította. Cleweland beigazolta, hogy az amerikai cionisták érattak a Keren Hajjeszód munkájára és az ujjáépítésért járó felelősségre.”

„A rés, amelyen a legyőzött államok kibújhatnak“ Take Jonescu nyilatkozata — Mozdulatlanná kell tenni Középeurópát

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Take Jonescu külügyminiszter a „Temps“ Bukarestben járt munkatársának Románia külügyi politikájáról, Románia és Oroszország viszonyáról, a kisantant helyzetéről és jövőjéről a következőket mondta:

— Ön meglátogatta Romániát és meggyőződhetett arról, hogy nevétséges nálunk kommunista veszélyről beszélni. Mi szabadon gondolkodó nép vagyunk, latinok, akiknek az emberi jogokról emberi fel fogásunk van.

Nem félek attól sem, hogy külföldről támadnak meg bennünket bolsevisták.

Oroszországgal szemben lojális álláspontra helyezkedtünk, megbízottunk, Filialitti tárgyalást Litvinovval, akivel nemsokára véglegesen rendezzük a két ország egymáshoz való viszonyát.

— Külpolitikánk nem változott. Jugoszlávia és Csehszlovákia erős szövetségünk, Lengyelországgal is sikerült egyezményt kötünk és ez a szövetség már akkor éreztette jótékony hatását, amikor a Habsburgok vissza akartak állni Magyarország trónjára.

— A kisantant és a nagyantant feladatai között nincsen különbség és tagjait csak egy mértékkel szabad értékelni. Rés egy helyen támadhat csak közöttünk,

amelyen át a legyőzött országok bizony könnyen ki-

tudnának kötelezettségeik teljesítése alól siklani:

ha Anglia és Franciaország között szakadás állana be.

Ennek a véleményemnek már többször kifejezést adtam és most is sürgetem a két ország teljes megértését.

— Én már világosan látom, mint közeledünk lépésről-lépésre

annak az erős gyűrűnek a megalakításához, amellyel Középeurópát mozdulatlanná ábronsorozhatjuk.

És akkor már hiába rendez Németország zavarokat! Hiába inscenál színpadának egyik oldalán kommunizmust, másik oldalán sovizmust! El fogjuk hallgattatni.

— De ehhez az szükséges, hogy a lékeszerződések érintetlenek maradjanak. A hibák, amiket az alkotó emberi kezek itt-ott hagytak bennük, maguktól orvoslást találnak az alkalmazásban. Az én axiómám: a békét és a rendet csak a szerződések integritásával lehet fenntartani.

Take Jonescu megemlékezett azokról az érzelmi változásokról is, amelyek Romániában sok emberben bekövetkeztek. A bochefilekből anglofilek és francofilek váltak. Mindenki megtalálta a helyes utat — mondotta a külügyminiszter.

Elhalasztják a magyar sajtótörvény tárgyalását

Andrássy az elhalasztás mellett — Hegedüs a népet akarja megkérdezni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, jun. 25. Tomcsányi közgazdai párti igazságügyminiszternek reakció sajtójavaslata még a kereszténypártban is nagy meglepetést keltett. Szerencsétlennek tartják az időpont megválasztását még azok is, akiknek egyébként tárgyi ellenvetése a javaslat szelleme ellen nincsen. Magyarország most kérte a népszövetségbe való felvételt és annak előfeltételül bizonyítani kívánja, hogy az ország kormányzása demokratikus alapon nyugszik. Ha politikai üldözésekről és internálásokról még el is lehet hitetni a külfölddel, hogy szükséges védekezések a fenyegető bolsevik veszedelemmel szemben, a sajtószabadságnak és véleménynyilvánításnak ilyen nagy mérvű guzsbakötését, amelyet az új sajtójavaslat kíván megvalósítani, mégsem lehet indokoltá tenni.

A kereszténypárt tegnapi ülésén éppen ezért az az általános óhaj merült fel tehát, hogy a sajtójavaslat tárgyalásának idejét halasszák el. Andrássy Gyula gróf, aki némiképpen informálva van arról, hogy a külföld miképpen vélekedik a jelenlegi magyar demokráciáról, ugyancsak az elhalasztás mellett tartott nagy beszédet. A sajtójavaslatot így minden valószínűség szerint egyelőre lomtárba helyezik, de abban a pillanatban ismét előveszik, amikor a baloldali sajtó ismét szabadabban mer írni.

Hegedüs pénzügyminiszter a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy az ingó és ingatlan vagyonváltásra vonatkozó javaslata szerves része az egész pénzügyi reformnak és csak együttvéve lehet keresztülvinni. Ennek teljes tudatában — mondotta a pénzügyminiszter — nem is tárgyalhatok. Elmegyek a vidéki községekbe és megkérdem a népet akar-e földet. Ha akar, ami biztos, ezt csakis az én ingatlan vagyonváltásom teremti elő. A költségvetés Magyarországra nézve a legnagyobb erőprovokációt jelent. Magyarország azonban talpra fog állani és meg fog felelni történelmi hivatásának.

A Marienbadban folyó csehszlovák-magyar gazdasági tanácskozásokról közlik, hogy azoknak főcéljuk a következő kérdések elintézésének lehetővé tétele: 1. Kereskedelmi kérdések, melyek főként a szén, érc, gabonával

való ellátásra, valamint a gép és fémipar helyzetére vonatkoznak. 2. Forgalmi kérdések, melyeknek elintézése esetén Csehszlovákia Jugoszláviával és Romániával Magyarországon keresztül megfelelő vasúti összeköttetést kap. 3. Jogi, politikai és egyházi kérdések. 4. A pénzügyi kérdések. Ezekben befoglaltatik a letétek ügye és a koronakövetelések kiegyenlítése. A tárgyalások eddigi lefolyása teljesen kielégítő s valószínű, hogy a mai napon be is fejeződnek.

— **Heinrich Loewe tanár Erdélybe jön.** Dr. Heinrich Loewe egyetemi tanár, a berlini egyetemi könyvtár igazgatója, minden valószínűség szerint még a nyáron vendégünk lesz. A Keren Hajjesszód erdélyrészi osztálya ugyanis a kiváló férfiut meghívta Erdélybe, hogy itt több városban előadásokat tartson. Elvtársunk mint aki arra leginkább hivatott, fogja a jeruzsálemi héber könyvtár megszervezését is irányítani, együtt azokkal a tényezővel, akik ma az egész tudományos világ becsülését bírják. Dr. Loewe sokat járt Palesztinában, ő volt aki 1895-ben Jaffából Berlinbe írt Hermann Schapira professzornak, arra kérve, hogy propagálja Európában a héber gimnázium eszméjét. Mostanában a zsidó egyetem fölállításának ügye lépett előtérbe. Ezt külső körülmény siettetta. Az egyetemet mindinkább elzárták kapukat a keleti zsidóság tanulmányzó és igaz tehetséggel megáldott gyermekei elől. A bécsi cionista kongresszuson 1913-ban végül nagy lelkesedéssel elhatározták bizottság kiküldését, melynek feladata a zsidó egyetem tervének előkészítése. A bizottság akkor már tisztában volt vele, hogy az egyetem alapját csak egy jól felszerelt nagyszabású könyvtár tudná megvetni. Dr. Heinrich Loewe, akire a könyvtár megszervezését bízták, rendkívül sokat fáradozik ez ügyben. Az illusztris tudós közvetlenül Palesztinába való utazása előtt jön Erdélybe, ahol a Zsidó Nemzeti Szövetség vendége lesz.

— **Kiásták Herodes palotáját.** Jeruzsálemből jelentik: Az askalonai ásatásoknál Herodes nagy palotájának egy részét ásták ki. A palota szépségét és nagyságát már Josefi történetíró csodálatosnak mondotta. Találtak Apolló, Venus és Viktoria szobrokat. Kiásták Herodes király óriási szobrát is.

Készüljete a XII-ik kongresszusra! Minden zsidó fizesse be a sékelét!

PIS PUS

☉ Az emberi erő és ész kitarja karját az ég felé. Föld, víz, levegő, a glóbusz minden tere, az ember uralma alatt van. Nincs távolság és nincsen végtelen. Még az időt is közelébb hozta magához az ember. A hatalmas tengerjárók napok alatt futják meg az utat az egyik kontinenstől a másikig. Levegőben még rövidebb az út, még sebesebb az iram, még gyorsabb az eljutás. Milyen diadal volt, amikor az első repülőgép átrepült a Calais-csatornán. Alig évtizede, és most az első repülőgép átsiklott a Csendes-óceán felett. Szinte fantasztikus. Repülőgépen Párisból Newyorkba. És egy francia aviatikus megtette ezt a merész utat, elindult és megérkezett. A csodás légi jármű neve Páris, tökéletesebb minden eddiginél, fűrge, karcus, hajlékony, dacol minden viharral. Az új lehetőségek végtelen perspektívája tárul fel ezen az utazáson keresztül. A repülőgép nem elfáradó madár már, melyet minden pillanatban a földhöz ragad az anyagszomj, nem törékeny jószág, amelyet kikezdehet a vihar és orkán, nem apró, röpöködő pille, mely nem bír súlyos terhet. A repülőgép már nem ismer távolságot, nem ismer veszélyt, nem ismer lehetetlent. A jövő közlekedésének eszköze. Vele közelebb hozta magához az ember a távolságot és az időt.

*

(—) **Suhaj Nikoláj** rablóvezér nevével vannak tele a ruszinszkói lapok. A régi betyárromantika éled fel Suhaj alakjában, aki lassanként legendás hőssé nővi ki magát. A hatóságok három ezer korona vérdíjat tűztek ki a fejére, mire Suhaj megtoldotta harmincezerrel. Általában levelez a hatóságokkal, ultimátumokat, hadüzeneteket és parancsokat küld, de személyesen is ellátogat a városba. Minden napra újabb szenzációkkal szolgál. Tegnap egy remegő postás kisasszonynak, akinél az országaton elvett ridiküljében csak husz koronát talált ötezer koronát adott. A csendőröknek bettent, hogy kérjenek a katonaságtól erősítést, mert fáj a szive hivatásukat teljesítő szegény embereket lepuffantani. Minden cselekedetéből látszik, hogy nagyon rendes ember ez a Suhaj Nikoláj, aki végre tudja, hogy a betyár becsület is sok mindenre kötelez. Igaz, egy esetből sem tűnt ki eddig, hogy Suhaj urnak mi a véleménye a zsidókérdésről és miképpen viselkedik, ha egy szegény zsidóval találkozik. Nagyon félünk, hogy Suhaj ur e ponton ugyanolyan betyár csak, mint egynémely más „egyéni akciókban“ működő társa. De miért lenne éppen ő különb?

*

▷ **Csajja földhöz az óráját**, szoltak tegnap csekélységemhez, amidőn csekélységem azon mert bosszankodni, hogy csekély huszötöt perccel lekézte a vonatot. Csekélységem nagyon dühös volt, bánatában mi telhetett tőle, a földhöz csapta. Hogy visszabandukolt a vasutól, megbánta hirtelen haragját, hiszen az az óra tizenöt évig hűségesen szolgált és pontosan mutatta az időt. Megbánta különben, mert megtudta, hogy nem az óra tévedett, de az illetékes tényező, kit nevezzünk röviden Időigazgató urnak s aki az emült éjszakán szerényen, csendben, feltűnés nélkül, általános érvénnyel igazította előre a csatolt területek minden hivatalos óráját. Nagyon szeretjük a szerény embereket, akik titokban dolgoznak a nyilvánosság számára, de Időigazgató önméltósága ezt mégis mintha nem cselekedte volna helyesen. Azok az epikureusok, akik szerelik minden órákat letépni virágát, egy nap arra ébredtek, hogy később ébredtek egy félórával. Ezen a napon mindenki kaphodott, futkosott, elmaradt lekéselt s a végén, mint e sorok csekélységem, avval itatta meg a levét, aki ártatlan mint egy megszületett időrendelet, az órával. Az Időigazgató nyilván orrot is kapott valamelyik főmagasságtól, aki rosszkedvű ember és nem ismer tréfát, mert diétát kellett tartania s félórás változás a gyomornedveire megy. Időigazgató, mint szerény és csendes uriember, sietett korrigálni és visszaigazította az időt. Jósua néhány órára megállította a napot. Az igazgató ur néhány napra megállította az órát. Ennyi az egész. Boldogok a tudatlanok, mert ők változatlanul a régi idő szerint számítanak.

A királyi pár Nagyszebenben

A király résztvett a lovassági felsőiskola vizsgáján — Kirándulás egy száz községbe

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Nagyszebenből jelentik: A király és a királyné csütörtökön reggel 9 óra 45 perckor ideérkezett. A pályaudvaron az összes katonai és polgári hatóságok és egyházfelvezetők képviselői fogadták őket, az állomás bejáratánál az iskolák tanulói várakoztak rájuk, akiknek sorfala között az uralkodó pár automobilba szállt és a városba hajtatott.

A király résztvett a lovassági felsőiskola évzáró vizsgáján, ahol nagy ovációban részestettek. Délután a VII. hadtest díszbédét rendezett a királyi pár tiszteletére, amelynek megjelentek az egyházfők, a katonai és polgári méltóságok és dr. Bianu Jenő, Erdély állam-biztonsági főfelügyelője. A király és a királyné hosszasan elbeszélgetett a meghívottakkal, így különösen Balan érsekkel és Teutsch püspökkel.

Délután a királyné meglátogatta a százszáz érvaházat, azután kíséretével kirándulást tett Disznódra, megnézte a község nevezetességeit és a lakosság ünneplése között indult vissza Nagyszebenbe, hogy a görög-keleti székesegyházban este hét órakor tartott ünnepi misén résztvegyen. Az istentiszteletet a görög-keleti érsek fényes papi segédlettel celebrálta.

A királyné ezután este tíz órakor Szinájába utazott. A király pénteken reggel távozott el Vöröstoronyon keresztül Oromániába.

Vissza kell igazítani az órákat

Marad a régi időszámítás Tévedések sorozata —

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A csütörtökön előreigazított órákat tegnap visszaigazították. Sem az előreigazítás, sem a visszaigazítás okát senki nem tudja pontosan és legvalószínűbb, hogy az egész óraigazítás — tévedés.

A rendőrprefektúra, amely az előreigazításról a vasutigazgatóságtól értesült, hivatalosan közölte az időszámítás megváltoztatását az egyes templomok toronyóráival, akik az utasításnak megfelelően, a toronyórákat felőrával előreigazították. Tegnap azután a vasutigazgatóság az egész intézkedést megsemmisítette és az óramutatók régebbi helyzetbe való beállítását kérte. Minthogy azonban ez is inkább csak egyes hivatalvezetők magánbeszélése, semmint hivatalos eljárás volt, az időszámítás körül a legnagyobb zavar uralkodik és ma ahány óra van a városban, annyiféle mutat.

Hogy mennyire felelőtlen akció volt az időszámítás megváltoztatása, mutatja az is, hogy a belügyi államtitkárságon, ahol az órák előreigazítása és visszaigazítása iránt érdeklődünk, az egészről nem tudtak semmit. Ami tehát csütörtökön még kormányrendelet volt, az tegnapra valamelyik állomásfőnök téves információjává zsugorodott.

Ebben a pillanatban úgy vagyunk, hogy az óráknak ismét a régi időt kell mutatniuk, a vasutigazgatóság a régi időszámítás szerint indítja a vonatokat, akik tehát órákat az első hírre előreigazították, kellemetlenségek elkerülése céljából jótesszik, ha visszaigazítják.

Danzig ügye a népszövetség előtt

Páris, jun. 24. (Damian.) A népliga ma újból a danzigi kérdéssel foglalkozott. Megtiltotta, hogy a danzigi fegyvergyárakban továbbra is fegyvert gyártsanak. Lengyelország Danzig kikötőjéhez szabad utat fog kapni. Ezután a népliga az új amerikai szövetségről, amelyet az öt középamerikai állam alakított, tárgyalt. A tárgyalásokon a nicaraguai külügyminiszter kijelentette, hogy Nicaragua és az Egyesült Államok között Washingtonban már folynak a megbeszélések kereskedelmi szerződés megkötésére.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség:	977
Kiadóhivatal:	844
Zs. N. Sz.	558

Vasuton

Egy cionista elvtársunk mesélt.

„Utazom a vonaton Nagypárad felé. A kupéban többen vagyunk, az erdélyi nemzetiségek közül mindegyik képviselve, románok, zsidók, magyarok, szászok. Drágaság, pénzhidny, üzleti ügyek, Bukarest... Ilyen dolgokról esik szó. Aztán belefáradnak az emberek a beszélésbe. Csönd. Ki a folyosóra, ki ablakon át a mezőre néz, én benyulok a belsőszobembe, kivesszem a legújabb „Haqlam“ című héber folyóiratot és olvasok.

Látom, hogy a szomszédaim — két jóképű erdélyi zsidó — csodálkoznak. Sem pogesz, sem szakál rajtam, fehér manzsettám, tiszta gallér és jól megkötött nyakkendő a nyakamon.

És olvasom a Havlamt.

Az egyik csodálkozó utas már nem tudta türtöztetni magát.

— Jó uram, szólj, — látom, ön héber lapot olvas. Vajjon megérti?

— Ha olvasom — feleltem a kissé erőltetett kérdésre — akkor nyilván meg is értem.

És mindjárt széles megelégedettséggel bemutatkozott. A másik, aki mellette ült is megmondta a nevét és megindult a vita a cionizmusról. Azaz hogy nem is volt vita róla, mert elvtársak voltak mind a ketten. Azt mondta az egyik:

— Most már be kell látniuk az asszimilánsoknak is, hogy mindenkinek törődni kell a Palesztina-üggyel. Ha eddig nem törődtek vele, most már muszáj. Mert ha Rothschild és Weizmann és Einstein törődnek vele, akkor nem lehet vállat vonogatni és azt mondani: „Tegyük félre ezt az unokánknak!”

A másik még tüzeesebb volt:

— Mit nekem a tekintélyek! A nemzeti érzés a legfelsőbb tekintély. Ha az állam megadja nekem a lehetőséget, hogy nemzeti életet élhessek, akkor huncut, gazember, aki még mindig asszimilánskodik!

Igy, ebben a hangnemben folyt a beszélgetés, amikor a sarokból egy jól hízott, vastag aranyláncu férfi is beleegyedett a beszélgetésbe.

— Hát hiszen szép, szép dolog ez a Palesztina-ügy — mondta öblös nyugalommal — de megkell várni, amíg átvisszünk oda egy darab Európát.

A higgadt akart felelni, de a tüzeesebb nem engedte szóhoz. Fölállott, csapjére tette az egyik kezét, a másikat a gesztusok miatt hagyta szabadon.

— Aki pedig így beszél — mondta szigorúan — az lássa majd a következményeket. A halogatók és miszmacherek számára van külön büntetésünk. Ha átjönnek Palesztinába, a hoteláruk ötszörösét fogják fizetni, a kosztjánk tiszteresét, de csak feladagot kapnak. Mert átjönnek, át muszáj jönniük, az bizonyos!

Valami jóslatszerű volt ebben a kijelentésben; a kövér elcsápadt. A sápadtságán észre lehetett venni, hogy nem fáj neki, hogy át muszáj majd mennie, sem az, hogy a hotel ötszörösét, sem hogy az élelem tiszteresét kell majd kifizetnie. Az tette vértelenül, hogy csak feladagot fog majd kapni.

A kupéban jóízű nevetés.

— Bravó, bravó! — mondták a románok, a magyarok.

Az egy szál szász, aki a kupéban volt, fanyarul, de azért viccesen mondta:

— Mit kell ezzel várni, míg Palesztinát fölépítik az urak. Büntessenek már itt tiszteres árral és fél adagokkal!

A mozdony hosszút füttyölt, fékezett, Nagypárad állomásához érkezett. Mindenki a málhát szedte, leggyorsabban a kövér ur, aki elsőnek sietett a folyosóra, el sem köszönve tőlünk.

Lent az indóház előtt a cionista mellé került. Udvariattalanul, csak úgy muszájból megbiccentette a kalapját. Elvtársunk udvariisan köszönt el tőle e szavakkal:

L'zana haba b'Jerusolajim!

Nem minden malícia nélkül mondta.

sz. i.

— A Zs. N. Sz. sőkeltügyi osztálya felkéri az összes helyi alakulatokat, csoportokat és egyesületeket, hogy a beszédett sőkelekkel haladéktalanul számoljanak el a központnak.

— A király nem hivatalos minőségben utazik Franciaországba. Bukarestből jelenti a R. T. I.: Az utóbbi napokban különböző hírek kerültek forgalomba a király franciaországi útjával kapcsolatban. A valóság az, hogy a király a parlament bezárása után teljes inkognitóban egy franciaországi fürdőre utazik kurára. Az utazásnak semmiféle hivatalos színezete nem lesz.

— A gyulafehérvári koronázás. Bukarestből táviratozzák, hogy a gyulafehérvári koronázási ünnepségeket a régi naptár szerint szeptember 17-ére tűzték ki. Gyulafehérváron tegnap nagy ünnepségek között helyezték el a koronázási katedrális alapkövét.

— A kolozsvári neolog elemi iskola vizsgái. A napokban tartották meg a kolozsvári neolog elemi iskolában az évzáró vizsgákat, amelyeken dr. Fischer József hitközségi elnök és dr. Eisler Mátyás főrabbi előlélt. Az eredmény minden fokon a legnagyobb mértékben kielégítő és örvendetes volt, a tanulók igen szép előhaladásról tettek tanúságot. Különösen meglepte a vizsga közönségét a gyermekek tudása a héber nyelven. Az elért kitünő eredmény Zádor Benő igazgatónak és a tanítótestület tagjainak, Zádor Lenke, Frey Lajos és Grosz Ezekiel tanítóknak köszönhető, akik lelkes és áldozatkész működésükkel nevelték az iskola növendékeit.

— Az „Ezra“ közgyűlése. Az „Ezra“ Zsidó Egyetemi Hallgatók Egyesülete mostanában tartotta Kolozsváron évzáró közgyűlését. Az egyes jelentések elhangása után a közgyűlés a tisztikarnak megadja a felmentést. A jelölő bizottság ajánlatára a közgyűlés megválasztotta a szünidei bizottságot. Elnök: Kun Adalbert, alelnök és jegyző Fischer Sámuel, titkár és Nemzeti Alap biztos Ince Dávid, pénztárnok Kasztner Ernő, könyvtárosok Friedmann Gizi és Frieder Sándor. Választmányi tagok: Beeski Irén, Geist Laura és Mendelovits Izsák. A közgyűlés megbizta a szünidei bizottságot, hogy a jövő tanévre munkaprogramot dolgozzon ki, amelynek keretén belül az egyetemi ifjuság vegye ki azt a részt mozgalmunkban, mely az ifjuságot minden nemzeti mozgalomban megillet. A szünidei bizottság 26-án délelőtt Jókai-utca 11. számú helyiségében tartja első ülését, melyen minden tag pontos megjelenését kéri.

— Átrepülték az Atlanti-óceánt. Londonból táviratozzák, hogy az Atlanti-óceánt átrepülték. A „Paris“ nevű léghajó hat nap és hét óra alatt tette meg az utat Páris és Newyork között. A léghajón a Kanadába induló francia bizottság érkezett Amerikába, élén Fayolle marsallal.

— Színészek táncmulatsága. Lázás érdeklődés előzi meg a magyar színészek 29-iki táncmulatságát. Kolozsvár szórakozni vágyó közönségének páratlanul kedves mulatságban lesz része ezen az estén. Szépségverseny, tombola, amelynek jegyeit a színház szépei fogják árulni, a reggelig tartó tánc, melyhez a zenét Bambó Albi kitünő zenekara szolgáltatja. Ugyanaz nap délután Ujságíró—Színész footballmérkőzés.

— Nyaralók figyelmébe. Előfizetőink kívánságára lapunkat nyári tartózkodási helyükre elküldjük. Kérjük a lakásváltozást és pontos címet közölni. A nyaraló időnyre külön is elfogadjuk előfizetéseket havi 40 lei előfizetési díj ellenében. „Uj Kelet“ kiadóhivatala Cluj, Szentlélek-utca 1/a.

— **A Jehudit tisztújító közgyűlést** ma, vasárnap délután 5 órakor tartja meg a prefectura nagytermében. A tárgysorozat egyetlen pontja: a lemondott vezetőség helyébe új tisztikar választása. A vezetőség felkéri az összes tagokat és a művészestély összes szereplőit, hogy a gyűlésen mindannyian föltétlenül jelenjenek meg.

— **A Labour Party a Palesztina kérdéscről.** Londonból jelentik: Brightonban tegnap ült össze a Labour Party évi konferenciája, amely többek között a palesztinai mandátumról is tanácskozott. Több felszólaló tudomásul vette, hogy Nagybritánia a zsidó közélet fejlődése érdekében vállalta a palesztinai mandátumot. Az értekezlet — úgy mond a szónok — jóténné, ha felszólítaná a kormányt, hogy az ország újjáépítését ne tisztára kapitalista elveken, hanem a munka megbecsülése elvén fogantossanak. Határozati javaslatot hoztak, amelyben a konferencia sajnálkozását fejezi ki afölött, hogy Palesztina adminisztratív és közgazdasági egységét a francia és angol imperializmus féltékenykedésének dobta oda, amelynek következtében Felsőgalilea és Hauran majdnem teljesen elveszett.

— **Az 1880—1896. évfolyambeliek szemléje.** A városi katonai igazgatóság felhívja azokat a szemleköteleseket, akik az 1880—1896. években születtek és a legutóbbi ellenőrzési szemlén nem jelentkeztek, hogy július 10. től aug. 10-ike között a kiegészítő parancsnokságnál (str. Dorobantilor — Honvéd-u. — 15) jelenjenek meg.

— **Felmentették Horvát táblabírórt.** A lázadás címén vád alá helyezett dr. Horvát József kolozsvári táblabírórt a törvényszék tegnap felmentette.

— **Elhalasztották a román újságíró-ünnepélyt.** A román újságírók mára hirdetett ünnepélye elmarad és július 9-én és 10-én fogják megtartani.

— **Elfogták az egyik müncheni merénylőt.** Berlinből jelentik: Lapjelentések szerint a müncheni merénylőt egyik tettestől már kiderítették. Letartóztatták egy Körner nevű férfit, aki nemrég Sangery képviselőt, a többségi szocialista-párt tagját támogatta meg, amidőn ez egy ülésből hazatért. Körner azt hozta fel a merénylőt okául, hogy őt is meg támadták azelőtt és megkínnozták.

— **A Singer varrógépgyár megszüntette üzemét.** Londonból jelentik: A „Times” jelentése szerint a Singer varrógépgyár szénhiány miatt megszüntette üzemét. Az üzem megszüntetése következtében több mint 1000 munkás maradt munkanélkül.

— **Szabó József szökése.** Szabó József ügyvédjelölt, aki néhány nappal ezelőtt az ügyészség őrizete alól megszökött, értesülésünk szerint, automobilon Csehszlovákiába menekült. Az automobil Szabóra a klinika előtt várt, ahol ápolás alatt volt. Az ügyészség az összes rendőrségeknek elfogató parancsot küldött. Az őrt, aki Szabó szobája előtt elaludt, megbüntetik.

— **Olaszországban felszabadult a valutapiaclet.** Rómából jelentik: Vasárnap lépett életbe az a rendelet, amely megengedi az üzletet a külföldi valutákkal.

— **Héber folyóirat Buenos-Airesben.** Buenos-Airesből jelentik: A minap került ki sajtó alól a „Habimah” című héber illusztrált folyóirat. A lapban amerikai és európai zsidó írók közlései jelentek meg. A zsidó publikum között a héber nyelv erősen terjed.

— **A községekben ezentúl pénzügyőrök szedik be az adót.** A pénzügyminisztérium rendeletet készült kiadni, amelyel a községi közigazgatási tisztviselőket (jegyzőket) felmenti az adóbehajtás kötelezettsége alól és ezt a feladatot a pénzügyőrökre bízta. Az új beosztás a közigazgatási hivatalnokok munkáját nagy mértékben megkönnyíti.

— **Az arab küldöttség Londonban.** Londonból jelentik: A palesztinai arab küldöttséget a hatóságok megkülönböztetett szívélyességgel fogadták és előkészületeket tettek, hogy bankettekén és egyéb látványos helyeken ünnepeljék az arabokat. Ennek az ünnepelésnek niuca anticionista jellege, inkább azt jelenti, hogy az angol kormány a muzulmánokkal szemben akarja tartani a jóviszonyt és a palesztinai arabokat ki akarja békíteni a zsidókkal.

— **Összeírják az automobiloikat.** A kolozsvári lakosok tulajdonában lévő automobiloikat július 5-én összeírják. Az összeírásról rendelet fog megjelenni.

— **Büntény vagy véletlen.** A kolozsvári sebészeti klinikára tegnap bevizitáltak egy negyvenhatéves férfit, aki a fején súlyosan meg volt sérülve. Nevét nem tudják. A sérülés okának megállapítására a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Az Árpád-utcai öngyilkosság.** Az „Uj Kelet” tegnap megírta Hortopál Mihály rokkantügyi gondnok borzalmas öngyilkosságát. Hortopál, mint közöltük, levelet hagyott hátra, amelyet az ügyészség tegnap felbontott. A levél Hortopál főnökének szól és az öngyilkosság okát tartalmazza. Hortopál megírta, hogy családi okok miatt követi el tettét. A levélhez függőben lévő hivatali ügyeiről, tájékoztatásul számadást mellékelte. M. D. Balassan törvényszéki főügyész, aki az öngyilkosság után helyszíni vizsgálatot tartott, kihallgatta az öngyilkos szomszédait. Valamennyien azt vallották, hogy Hortopál iszákos volt és tettét berugott állapotban hajtotta végre. Családjával rossz viszonyban élt. Hortopál holttestét felboncolták és eltemetésre kiadták hozzátartozóinak.

— **Rendőrségi hírek.** Szabó György Györgyfalvi-utcai lakos bejelentette a rendőrségen, hogy kétszázkilencven lelt elloptak tőle. — Hunyadi György Csermalom-utca 32. számú lakos kétszáz leles lopásról tett bejelentést. — Lupusnyák Károly Fogoly-utca 7. számú lakos kétezeregyszáz leles lopás miatt emelt panaszt. — Kovács Lajosné Hunyadi-utca 15. számú lakos magánlaksértésről tett bejelentést.

* **Ismét kapható** Földes világhírű Margit krémje (szappan, puder, mely pár nap alatt üdév, szép, rozssá, simává teszi az arcot. Kétféle szíjű, masfoltot, minden bőrbajt. Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépi. Kapható mindenütt.

SPORT

— **Haggibbor—KAC revans mérkőzése.** Kolozsvár sportközönsége óriási érdeklődéssel várja a Haggibbor—KAC szerdai barátságos mérkőzését. Emlékeztetés még az elkeseredett küzdelem, amelyet a ligamérkőzések során vívott meg a két rivális csapat és amely 2:1 arányban a Haggibbor győzelmével végződött. A KAC azóta bebizonyította, hogy rossz helyezése a ligabajnokságban egyáltalán nem volt realinak nevezhető és hogy mégis a negyedik helyre került, önhibáján kívül történt. A KAC új játékosokkal megerősítve áll ki a június 29-iki revansmérkőzésre, a Haggibbor pedig, amely megint régi jó formájában játszik, komplett első csapatát állítja vele szembe. Az eseményszámba menő matschet az erdélyiszerte ismert temesvári labdarúgó, Szika (Kinizsi) fogja vezetni. A mérkőzés délután fél 7-kor kezdődik, a csapatok felállítása a következő. Haggibbor: Sugár, Wessel, Lazarovits, Jacobi, Braun, Csillag, Farkas, Bernát, Pollák, Reményi, Nyul. KAC: Cégka, Barabás, Schultz, Raduch, dr. Násza, Deák Fifi, dr. Hirsch, Marcinkievicz II., Darzsi, dr. Walzer, Szatmáry.

— **Football mérkőzések a román újságírók kupájáért.** Mint lapunk más helyén megírjuk, a román újságírók mára tervezett városligeti ünnepségei elmaradnak. Az ünnepségek keretében football mérkőzéseket is terveztek, amelyeket ma, vasárnap délután a városi sporttelepen meg is tartanak. A kupáért folyó körmérkőzésen a következő csapatok vesznek részt: Haggibbor, Viktoria, Universitatea, KAC., CFR. és a KMTE.

KÖZGAZDASÁG

— **Leszállították a marha kivitelét illetően.** Bukarestből táviratozzák: Ma délután minisztertanács volt, melyen először is elhatározták a Brutinel-féle szerződés felbontását a vasuti műhelyviszálatok következtében. A kormány elvben hozzájárul a behozatal engedélyezéséhez. A behozatali illetékeket 3—3 havonként revidálni fogják. Ezenkívül leszállította a minisztertanács a marha kivitelét illetően 250 leiről 100 leire, amelyhez még 20 lei provízió járul. Foglalkozott még a minisztertanács a németek által elrekvirált anyagok visszaszerzésének ügyével, valamint több erdélyi ipari vállalat szubvencionálásának kérdésével.

— **Ujra megállapítják a buza árát.** Bukarestből jelentik, hogy a kormány ma kezdte tárgyalni a gabona szabadkereskedelmére vonatkozó javaslatot. Valószínű, hogy a buza árát vagononként 16—17 ezer leiben állapítják meg.

— **A kolozsvári építésszek memorandum a kormányhoz.** A kolozsvári építésszek egyesülete nemrégben memorandummal fordult a kormányhoz, amelyben kéri a gáz árának megfelelő leszállítását, valamint a cement kivételének a korlátozását. Kéri, hogy a cement árának megállapítására kirendelt bizottságban az építész munkaadók egy képviselője is helyet foglaljon.

— **A MÁV. fát vesz CFR-161.** Budapest-ről jelentik, hogy Scher MÁV. főfelügyelő tárgyalásokat kezdett a román államvasutak igazgatóságával nagyobb mennyiségű faanyag megvételére tárgyában. A fára a MÁV.-nak főleg hidépítésekhez van szüksége és elsősorban a szolnoki Tiszahid újjáépítéséhez.

— **Betiltják a szeszbevitt Szlovenszkóba.** Pozsonyból közlik. A szlovenszkói gazdasági felülvizsgáló-bizottság legutóbbi határozata szerint a szesz behozatala Szlovenszkóra teljesen megszünik, illetve betiltják és csak igen kivételes esetekben engedik meg a behozatalt. A döntés ebben a kérdésben a teljhatalmi minisztert illeti meg.

— **Az angol bank leszállította a kamatlábat.** Londonból jelentik, hogy az angol bank a kamatlábat 6 és fél százalékról 6 százalékra szállította le. Tavaly a kamatláb még 7 százalék volt. A közvélemény a kamatlábak csökkentését örömmel vette tudomásul.

Valutapiac:

Bukarest, jun. 24. Márka 96—97, leva 69—71, font sterling 225—230, francia frank 515—525, svájci frank 1050—1100, lira 305—310, drachma 380—400, dollár 82 1/2—83 1/2, arany 190—195, ezüst 827, oszt. kor. 10 1/4—10 1/2, magyar korona 26—, szokol 92—93, lengyel marka 5'40—5'60, dinár 178—182.

Páris, jun. 24. Bukarest 19'75, London 4668 1/2, Newyork 1242 1/2, Bukarest 60'1/2, Róma 210, Svájc 164'75, Prága 170'8.

— **Zsidók! gondoskodjatok a Kaddis-tókról! Adakezzatok a Tarbutra!**

SZÍNHÁZ

Magyar Színház heti műsora:

Vasárnap d. u.: Gróf Monte Cristo, Mérsékelt helyárrakal. Kezdeté fél 4 órakor.

Vasárnap este 8-kor: Mágus Miska. 72-edszer, Berky Lili vendégtájkával. Rendes helyárrakkal.

Hétfő: A fenséges asszony keringője. Operette-repriz először. Berky Lili és Gózon Gyula együttes vendégtájkával. Premiere helyárrakkal.

Kedd: A fenséges asszony keringője, Berky Lili és Gózon Gyula együttes vendégtájkával. Rendes helyárrakkal.

Szerda: A színész nem ember. Szellem. Gimnázista leány. Ujdonság először. Ezenkívül: Kabaré-tréfák, új magánzámok. Berky Lili és Gózon Gyula együttes vendégtájkával. Premiere helyárrakkal.

Csütörtök: Zsidónó. Rendes helyárrakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Eivált asszony. Operette-repriz. Berky Lili és Hegyi Lili föllépésével. Rendes helyárrakkal.

Péntek: A színész nem ember. Szellem. Gimnázista leány. Ujdonságok másodsor. Ezenki ut: Kabaré-tréfák, új magánzámok. Berky Lili

PRÓHÍRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lej. Vasárnapok kivételével 2 lej.
Kisírtások árát különösen 10 lej.

Utazói, pónztárnoki vagy más bizalmi állást keres, ahol szombaton zárva, — megbízható kereskedelmi ismerettségkel bíró fiatal ember. Singer Ignác, Arad, Szarvas-u. 1. 2055-1

Lakást vagy bútorozott szobát keres zsidó gimnáziumi tanár. Guttmann Ch. Kriza-u. 8. 2058-1

Olcsóm eladó elsőrangú mahagoni salonn, függönyökkel 10.000 lej, nagy keleti smyrnaszőnyeg 5.500 Str. J. Maniu (Szentegyh.) 26. I. 3. Délelőtt. 2059-1

Két intelligens fiatal ember bútorozott szobát, esetleg két ágyneműt keres. Cim. Combos-nyomda, Minorita-nica.

Egy fizet a város főforgalmu helyén, esetleg házzal együtt is azonnal eladó. Érkezhetni Rutopa kávéházban. 2035-1

70.000 lej jelzőtűkölcsönt adok, közvetítők közreműködésével. — Érdeklődők „Alfa” jelű alatt adják be címüket az Uj Kelet szerkesztőségébe.

Tetűféső pala kapható kicsinyben és nagyban — Giliók Mór fakereskedőnél, Alsószopor. 2014-1

Grósz Adolf 888-1
orth. vendéglője
Nagyvárad, (Zöldfa-u.)
Str. Nicolae Jorga-10

Balancmérleg
hitelesítve 1249
kg 8 5 10
Lej 280.— 300.— 350.—

Páncéldublvakat
1 drt Lej
85 45 55 65 75 mm
80.—96.—120.—160.—200.

postán, franco utánvételi
Stern vaskereskedésében

Oradea-Mare
Nicolae Jorga [Zöldfa-utca] 10. szám

HA vöröszegységben, ideghegységben, az ivarszervek lefűtött birtalmában szenved, vagy meg a pártatlan gyógyhatású — fröddel célokra használ — hitvány vásárlókat természetesen vásárlókat (Eisenmineral-moor, Moorals) kapható minden mennyiségben a

Róza nagydrogeriában
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 28
(Mátyás kir. tér) — 1215

GOLDSTEIN, WEISZ ÉS DAVIDOVITS
óra és órákalkékek nagyban
ORADEA-MARE,
Ferdinand király-u. 8

Lőrincz Sándor
Automóbilvállalat,
javító műhely,
autógén hegesztés
Cluj, C. Reg. Ferdinand 161

„GÓLYA“-ÁRUHÁZ
988
okasítók:
1 kényelmes gyapjuszővedő női alj... 250.— lejtől
1 tisztább gyapjú női kabát... 480.—
1 tiszta gyapjú női ruha, legújabb fazon 600.—

COKORRA ÉS CSOROLÁDE RAKTÁR
LUSZTIG ÉS NUSSBACHER Calea Regale Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét. mellett.

„Melissát” kérien, ha finom!
COKORRA ÉS CSOROLÁDE RAKTÁR

Kész nyári ruhák, hűtgyekés
leányok részére érkeztek
SIPOS JENO céghez
— Póter 17. szám, —

Szenzációs olcsó árak
WEISZ ÉS MOLNÁR
cégüél Cal. Reg. Ferdinand (Wassilényi Miklós-u.) 7.
1a kartonok 7.50 lejtől | 1a angol ing zettir 15.— lejtől
1a zettir 13.— lejtől | Bőreros oxikrd. 18.50 lejtől
Fővárosi vásárban 9.50 lejtől

PALACE-KAVÉHÁZ
TIMISTOARA — TEMESVÁR

Temesvár legelőkelőbb és leglátogatottabb kávéháza, Belváros főutvonalan. Kifűtő italok és hideg ételek. Figyelmes kiszolgálás. Esténként cigányzene. 5 órai teák. Délutánoként kvartett.
— Tulajdonos: DAN ARTHUR
— Erdélyiek találkozóhelye. ::

Ki nem tudja, hogy

Dick cég

szenzációs árakkal olcsó napot tart

- 10.000 mtr. elsőrendű DELAIN..... Lej 6.—
- 20.000 mtr kintű mosó KARTON..... Lej 7.—
- 20.000 mtr Ia minőségű ANGOL ING ZEPHIR .. Lej 13.—
- 10.000 mtr elsőrendű KELENGYE VÁSZON .. Lej 9.50
- 10.000 mtr 120c széles FEH. HIMZ. GRENADIN Lej 17.—
- 10.000 mtr 140c széles gyapju CSIKOS NADRÁG SZÖV. Lej 85.—
- 10.000 mtr 140c széles női- és férfi ANGOL GYAPJUSZÖV. Lej 91.28

Ékszerészek és órák figyelmébe
Eladok nagyobb tétel aranyárat, ékszereket és aranyórákat
Goldstein Aladár, Karánsebes

Kereskedők figyelmébe!
Cérna nagymennyiségben állandóan raktáron (kutyafejű márka gar. 400yard)
Landesmann & Weisz Export-Import cégnél
az itrali (Olaszország) cérnagyár erdélyrészi kizárólagos képviselője és gyári lerakata: 1251
Cluj, Palatul Urania (Radák-utcai oldal)

BLUMENFELD ÉS SIMON
RT. CLUJ 1208 Bor, szesznyakkereskedés, likőr- és rumgyár
Ajánlja saját főzött szilva-, seprúpálinkáját és cognacját, kintű likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fajborait
Str. Julia Maniu (v. Szentegyház-u.) 22

VADÁSZ ÉS TSA
VILLAMOSSÁGI ÉS VIZVEZETÉRI BERENDEZÉSEK SZERELÉSI VÁLLALATA
Cluj, Egyetem-utca. — New-York épület.
Telefon-szám: 2-14. 997 Telefon-szám: 2-14.

„METROPOL”-ban Caffe-restaurant és elsőrangú cigányzene esténként (1206)

KLEIN ÉS LAZAR
nemzetközi szállítási vállalat
Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarty) 2.
Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföldi valamint belföld minden irányából és irányába
Kirendeltség a curtici határállomáson

L'or crém

a legjobb arc- és kezápoló.

Főraktár:
László és Társa
parfumeriája. CLUJ, Piata Unirii 12. (v. Bittóhelyiség)

Kereskedők figyelmébe!
862-1
Friedmann és Schön
fűszer- és rövidáru nagykereskedők
SATU-MARE (KÁROLYI-HÁZ)
Export—Import Csehszlovákiába és Ausztriába

Sárga kocsikenőcs gépszir, szappan és mindenféle növényolajok vagon-tételekben kapható „MERCUR” vegyigyár Cluj, Kriza-u. 4

CLUJ ÉS ERDÉLYRÉSZI ROLOZSVAR ÉKSZERÁRUGYÁR
átköltöztött saját házába, Timár-u. 12.
Bejárat a Szappany-utca felől.
Roth és Goldberger

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 28.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és vagonforgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — Fuvardíjviszterítési és felülvizsgáló iroda.

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez a páratlan hatású
HIGIEA SÓSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
„HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeri Gyár
1214
CLUJ — KOLOZSVAR

Gyarak! Fűrészek! Malmok!
820-1
Kőföldi gyártmányokkal minden tekintetben versenyképes, olcsó 1a gödör- (cseres) és chrom-cserzésű timsós varró- és kötőszijak, — valamint mindenfajta technikai bőrök kaphatók a
RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BÖRGYÁR RÉSZV. TÁRS.-NÁL
— A gépszjak vizesen nyújtottak! —